

Isten az utolsó metrón ül

Madeleine Delbrél életpéldája

ÍGY EMLÉKEZETT VISSZA: „Tizenöt évesen szigorúan ateista voltam, és napról napra abszurdabbnak találtam a világot.” Amikor azonban 1964. október 13-án, hatvan évesen meghalt, hirtelen a jövő keresztényének modelljét fedezték fel benne. *Madeleine Delbrél* ugyanis teljes természetességgel ragyogtatta föl az evangéliumot egy hitetlen környezetben – szociális munkásként Ivry-ben, Franciaország első kommunista irányítású városában.

Meg akarta mutatni, hogyan lehet megélni a hitet napjaink Istentől elidegenedett városi miliójében, a nagyvárosi utcák szkeptikus, ideges embere hogyan tapasztalhatja meg Kiszust, és a teljesen normális hétköznapok hogyan kezdenek sugározni a szentség jelenlététől.

*„Te ma éjszaka
ebbe a Holdfény nevű
kávézóba vezettél minket.
Néhány éjszakai órát
ott akartál bennünk eltölteni.
Szegényes megjelenésünk által,
rövidlátó szemünk által,
szeretethijas szívünk által
akartál találkozni
mindezekkel az emberekkel,
akik azért jöttek ide,
hogy agyonüssék az időt.”*

A *kívülről liturgiája* címet viseli *Madeleine Delbrél*nek ez a szövege. Jellemző volt rá az a szenvedély, hogy a szokványos hétköznapokban keresse Isten nyomait. „Mivel szívünk a tiédben nyílik meg”, áll a Holdfény nevű kávézóban elmondott imában, az itt véletlenül összeverődött emberek iránti szeretet úgy bontakozik ki, mint egy rózsza:

*„Általunk vonj magadhoz mindent!
Vondd magadhoz őt, az öreg zongoristát,
aki elfelejti, hol is van,
a gitárost és a harmonikást,
akik számukra közömbös embereknek
muzsikálnak.
Vondd magadhoz azt a szomorú férfit,
aki úgynevezett vidám történeteket
mesél nekünk;
és ezt az iszákost is,
aki épp letámolyog a lépcsőn...
Aztán elmegyünk az utolsó metróval.
Ott majd alvó emberekkel találkozunk.
A szenvedés és a bűn kibogozhatatlanul
vésődött rá az arcukra...
Szívünk egyre tágasabb
és egyre nehezebb lesz
a sokféle találkozás terhétől,
egyre nehezebb szereteted terhétől;
szívünk, amelyet te alkottál,
és benépesítettél testvéreinkkel,
az emberekkel.”*

DIÁKLÁNYKÉNT *Madeleine* nagy böszén ezt írta naplójába: „Isten a 20. században abszurd volt, összeegyeztetetlen a józan ésszel, elviselhetetlen volt, mivel nem lehetett hol elhelyezni.” Rendkívül értelmes és tehetséges lé-

vén, már tizenhat évesen filozófiát és társadalomtudományokat kezdett tanulni a Sorbonne-on. Hűvös magabiztossága persze éppúgy nem elégítette ki, ahogyan nagy baráti körének csodálata, korai szerelmi tapasztalatai és költői tehetségének tekintélyes sikerei sem.

Azt hiszi, hogy sokat tud, mégis folyton tovább kérdez. Az emberi lét és a világtörténelem értelmén töri a fejét, szörnyű bohózatnak neveze az utóbbit. Végül minden töprengése a felfoghatatlan halál körül forog, a halál körül, amely összetör minden boldogságot, és elpusztít minden jövőbe vetett reményt.

Húszévesen egy csapásra búcsút mond ennek a szomorúságnak. Senki sem tudja, hogyan következett be ez a gyökeres fordulat. Talán az okozta, hogy ez az Istenben és az emberiségben csalódott ateista nő sosem mondott le az élet értelmének kereséséről. Az a Valaki, aki ismerte az élet értelmét, villámcsapásként vágott bele az életébe:

„Elhatároztam, hogy imádkozni fogok. ... Aztán imádkozva és gondolkodva megtaláltam Istent, de imádkozás közben hittem, hogy Isten talált meg engem, és hogy ő élő valóság, és úgy lehet szeretni őt, ahogyan egy emberi személyt szeretünk.”

Cserkészcsoporthoz kezd vezetni, szociális munkát tanul, ami abban az időben egészen új foglalkozás volt. Azután 1933-ban két barátnőjével együtt elhatározza, hogy „az eredeti evangélium szerint fog élni”, és megosztja életét az egyszerű emberekkel. Szociális munkásként a Párizs határában lévő Ivry munkásvárosába megy. A kommunista párthoz jó okkal nem csatlakozik: a világ megmentése több, mint annak boldogítása, a kenyéren és lakáson kívül az embernek Isten közelségére és a halálon túlmutató reményre is szüksége van.

Ugyanakkor szenvedélyesen kívánja egy kevésbé emberi társadalom, a munka kapitalista, profitmániás világának megváltozását. Ezért gyakorlati dolgokban teljesen magától értetődően, az érintkezés félelme nélkül dolgozik együtt Ivry marxistáival. Munkás-termelőszövetkezetet alapít, és politikai foglyokért tüntet.

IVRY VALAMIKOR a párizsi polgárság nyaralóhelye volt. A település régi, falusi jellegű központjában élt a keresztény kisebbség, elszigetelten az új lakónegyedektől és azok súlyos társadalmi problémáitól. Ott laktak ugyanis azok a szakmunkások és proletárok, akiket magához vonzott a 300 gyárral rendelkező, gyors ipari növekedésű város. Mindkét oldal bizalmatlan ellenszennvel viseltetett a másik iránt.

Madeleine Delbrél mozgásba hozott egyet s mást. Tanácsadói hálózatot épített ki, és segélyszolgálatot szervezett. Később vezetői feladatot bízott rá a városi szociális szolgálatban. És csak úgy melleleg egyszerre vaskos és költői, meditatív és provokatív esszéket és verseket írt, amelyek hétköznapi témákat dolgoztak fel, mégis misztikus mélység jellemezte őket.

Mi többiek, az utca emberei – Mi, a kommunisták szomszédjai – A hit barátai – Egyszerű keresztények egyszerű vezetői: ilyen címeket viseltek ezek a szövegek. *Madeleine Delbrél* teljesen szokatlan módon gondolkodott a keresztény életstílusról, amely nem csupán a kolostorok-

hoz vagy a paraszti szobákhoz illik, hanem az üzemsarnokokhoz és a nagyvárosi utcákhoz is.

Nem hagyta, hogy előírják neki, kik legyenek a beszélgetőtársai, vagy azt, hogy milyen környezetben dolgozzék. De szilárdan kötődött az egyházhoz, a gyakran vaskalapos és esetlen egyházhoz, ahogyan ő is nagyon jól ismerte. Mert számára úgy tűnt, csak az egyház képes szavatolni, hogy hite az evangéliumi eredethez kötődjék.

MAKACSUL BÁTORÍTOTTA keresztény társait a csendes, nagy szavak nélküli, de meggyőző tanúságtételre. Hangsúlyozta: világossá kell válnia, hogy a hit nem egy rég letűnt társadalmi környezet alkotóeleme, hogy Isten létezik, és boldoggá akarja tenni az embereket. Olyan boldogítóan kell beszélni Istenről és a Mennyről, ahogyan *Edith Piaf* teszi szonójában! Azt kívánta, hogy a látszólag oly banális hétköznapokat, a konyhai munkától a baráti vacsoráig, a hit határozza meg, a szeretetteljes, vidám, hívogató hit.

„Minden kis vállalkozásunk hatalmas esemény, amelyben a Paradicsomot kapjuk ajándékba, és azt továbbajándékozhatjuk. Mindegy, mi a dolgunk: söprűt vagy tollat tartunk-e a kezünkben, beszélünk vagy csöndben vagyunk, beteget ápolunk vagy írógépet püfölünk. Mindez csak burka egy nagyszerű valóságnak, annak, hogy a lélek minden

percben Istennel találkozik. ... Harangoznak? Induljunk gyorsan! Isten jön, hogy szeressen minket. Valaki kéréssel fordul hozzánk? Isten jön, hogy szeressen minket. Itt az ideje asztalhoz ülnünk? Menjünk! Isten jön, hogy szeressen minket. Ne akadályozzuk őt!”

EZ A FAJTA HIT belemerül a világba, átítatja a hétköznapokat, amelyeket becsületes keresztények nem ritkán szabatosan elválasztottak az Istennel töltött időktől. A hétköznapi valóság közepette elmondott imádság azonban sosem válhat áldozatává annak a kísértésnek, amelyről *Madeleine* kitartóan óvott: „Ha szereted a sivatagot, ne feledd, hogy Istennek kedvesebbek az emberek!”

Egyedül az fontos, hogy sikerül-e elvinnünk Istent az emberekhez. Az a döntő, hogy a keresztények által lakhatóbb, igazságosabb lesz-e a világ, jobban otthonuknak érzik-e majd az emberek. Elkötelezettségünk valóságosága a lényeg:

„Fontos a válasz, amelyet meghívásunkra adunk: az a feltétlenség, amellyel elfogadjuk, és amellyel hűek vagyunk hozzá. Nem a hivatásunk alkotja az életszentséget, hanem az a hűség, amellyel követjük hivatásunkat.”

Christian Feldmann

Forrás: Kirche In, 2014/10

„Fél dolgoknak nincs helyük!”

Hermann Schmidt-Ferraro cirkuszigazgató vallomása

Nálunk mindenki részt vesz a dologban, a gyerekek, az unokaöccsök, unokahúgok... Hatéves Mandy lányunk nagyon büszke az általa előadott számra. Csillogó ruhában már táncolhat egy óriáskigyóval. Ez mindig nagy hatást tesz iskolatársaira. Minibohócaink, Ramon és Carlos is általános iskolába járnak még, de rajtuk nevetnek a legjobban a nézők. És amikor Sissy belekezd három széken és két üvegen bemutatott fejenállásába, a publikumnak elakad a lélegzete!

Cirkuszi sátrunkban ezer ember számára van hely. De örülhetünk, ha százan eljönnek az előadásra. Egyre kevesebben lesznek. Hűsz néző kedvéért még játszunk, ez alatt egyszerűen nem éri meg. Ha nem tartanánk annyira össze, sehogy sem működne az egész. Ez a mi döntő előnyünk a nagy cirkuszüzemekkel szemben: ezek egymás után hagyják abba, mert már nem tudják kifizetni a gázsikat. Nálunk nincs gázsí. Van ennivalónk, és örülünk, ha valahogy túléljük a telet.

Nem, más foglalkozás nem jön szóba számomra. A bölcső óta a cirkuszban élek. Családom öt nemzedék óta a cirkuszból él. *Circus Universal Ferraro* – ez a hazám. A név a dédnagyanyámtól származik. Olasz volt. Még ha abbahagynám is, hogyan magyaráznám meg ezt a tíz gyerekemnek? Ők mind a cirkuszban akarnak maradni.

Büszke vagyok XXL-es családomra. Valamennyi gyerekem ugyanattól az asszonytól van. Aaron, a legidősebb, huszonhét éves, Angelina kétéves. Nem kényszerítjük gyerekeinket a cirkuszba, kereshetnének maguknak más foglalkozást, iskolába is járnak, meg a „cirkuszi tanító” is foglalkozik velük, de teljesen automatikusan belenőnek a cirkusz világába. Miguel két és fél évesen papírorrot ragasztott, hirtelen berontott a manézsbba, a bohócokhoz szaladt, és együtt játszott velük. Mindenki azt tanulja meg, amihez tehetsége van, méghozzá igazán. Fél dolgoknak nálunk nincs helyük! A gyerekeim tovább csinálják majd.

Valamennyien naponta gyakorolunk, és törődünk csaknem ötven állatunkkal, amelyek a kincsünket alkotják. A pónik, a kecskék és a galambok szinte játékosan követik vezényszavainkat. Már csak kevés állatunk van: lovak,

kecskék, kutyák, hüllők. Amit mások elefántokkal csinálnak, azt apám ökrökkel mutatta be. Micsoda idők voltak azok! Amikor eljöttek a parasztek az előadásra, és az ökrök megszimatolta a teheneket, valósággal bedilizett. Egészen veszélyes helyzetek adódtak. Kár, hogy az ökrös számunk már nincs meg. Senki sem tudta megtanulni.

Mindig az a legszebb, ha az emberek örülnek és tapsolnak. Igen, ha ezt sikerül elérnünk, akkor mi is boldogok vagyunk, és úgy érzem, hogy az embereknek szükségük van erre. De egyre nehezebb. Egyre több cirkusz jön keletről és Észak-Németországból. Azt hiszik, itt több nézőjük lesz.

Az euró bevezetése óta lejtmenetben vagyunk. Már alig győzzük, és egyre nagyobb a konkurencia. Ismételtlen előadódik valami teljesen váratlan dolog. Alig szereltük meg a vontatónkat, ellopták az egyik kocsinkat, amelyben egy csomó technikai eszköz volt. Aztán a szélvihar darabokra tépte az állomásátrát.

Minden évben nagy gondot okoz a téli szállás. Ha egyes települések rossz tapasztalatokat szereztek egy másik cirkusszal, nekünk kell lakolnunk, noha mi mindig pontosan fizetjük a bérleti díjat, és időben kiürítjük a területet. Az önkormányzatok arroganciája mindig kikészít. Úgy kezelnek minket, mint utolsó mocskokat! De vannak megértő polgármesterek is.

Télen minden adományért hálásak vagyunk. Mindennap több mint negyven állatot kell etetnünk. Ez pénzbe kerül. Természetesen az a legjobb, ha megkereshetjük a pénzünket. Vendégszerepelünk iskolákban, elmegyünk ünnepségekre, és följajánljuk közreműködésünket. Ha aztán eljön a tavasz, ismét javul a helyzet. Rögtön munkához látunk!

Az elmúlt évben Észak-Bajorországban turnéztunk. Hogy most hol fogunk telelni, nem tudjuk. De ez a probléma minden évben előkerül, és eddig mindig megbirkóztunk vele. Tovább csináljuk. Annyi utódunk van! A cirkusz az életünk.

Lejegyezte: Michaela Schabel

Forrás: Publik-Forum, 2011/10